

Archeologie en cultuurhistorie Strijpsche Kampen

Bijlage 3
bij Nota van Uitgangspunten Strijpsche Kampen

Definitief

Gemeente Oirschot

Grontmij Nederland bv
Eindhoven, 11 mei 2007

Verantwoording

Titel : Archeologie en cultuurhistorie
Strijpsche Kampen

Subtitel : Bijlage 3
bij Nota van Uitgangspunten Strijpsche Kampen

Projectnummer : 223746

Referentienummer : 223746.rmd.222.R001

Revisie : 01

Datum : 11 mei 2007

Auteur(s) : A. Schutte

E-mail adres : arjan.schutte@grontmij.nl

Gecontroleerd door : J. Geraeds

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : R. Dusée

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Zernikestraat 17
5612 HZ Eindhoven
Postbus 1265
5602 BG Eindhoven
T +31 40 265 12 11
F +31 40 244 37 97
E zuid@grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Algemeen.....	4
1.2	Doelstelling voorliggend rapport.....	4
1.3	Leeswijzer.....	4
2	Het plangebied.....	5
2.1	Algemeen.....	5
2.2	Aardkundige waarden.....	6
2.2.1	Geologie.....	6
2.2.2	Geomorfologie.....	6
2.2.3	Bodem.....	6
2.3	Historisch gebruik van het gebied.....	6
3	Archeologische verwachtingen.....	7
3.1	Algemeen.....	7
3.2	Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW).....	7
3.3	Cultuurhistorische Waarden Kaart (CHW).....	7
3.4	Archeologische Monumenten Kaart (AMK).....	8
3.5	ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS).....	8
4	Conclusies en aanbevelingen.....	10
4.1	Conclusies.....	10
4.2	Aanbevelingen.....	10

Bijlage 1: Literatuur

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De gemeente Oirschot is voornemens het gebied Strijpsche Kampen te ontwikkelen tot een gemengd bedrijventerrein, dat moet gaan functioneren voor de opvang van bedrijven uit de regio en de gemeente Oirschot. Aan deze ontwikkeling ligt mede een gebiedsinventarisatie ten grondslag. Voorliggend rapport maakt daarvan deel uit, als bijlage bij de Nota van Uitgangspunten Strijpsche Kampen. Ten behoeve van de gebiedsinventarisatie zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd. Voorliggend rapport beschrijft de resultaten voor het aspect archeologie en cultuurhistorie.

1.2 Doelstelling voorliggend rapport

Het doel van het onderzoek is het verwerven van informatie aan de hand van bestaande bronnen over bekende of verwachte waarden, binnen het omschreven gebied. Het resultaat is een rapport met een gespecificeerde verwachting, op basis waarvan een beslissing genomen kan worden ten aanzien van (eventueel) vervolgonderzoek.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de specifieke kenmerken van het plangebied, voor zover relevant voor voorliggend onderzoeksrapport. In hoofdstuk 3 komen de archeologische verwachtingen aan de orde, gevolgd door conclusies en aanbevelingen in hoofdstuk 4.

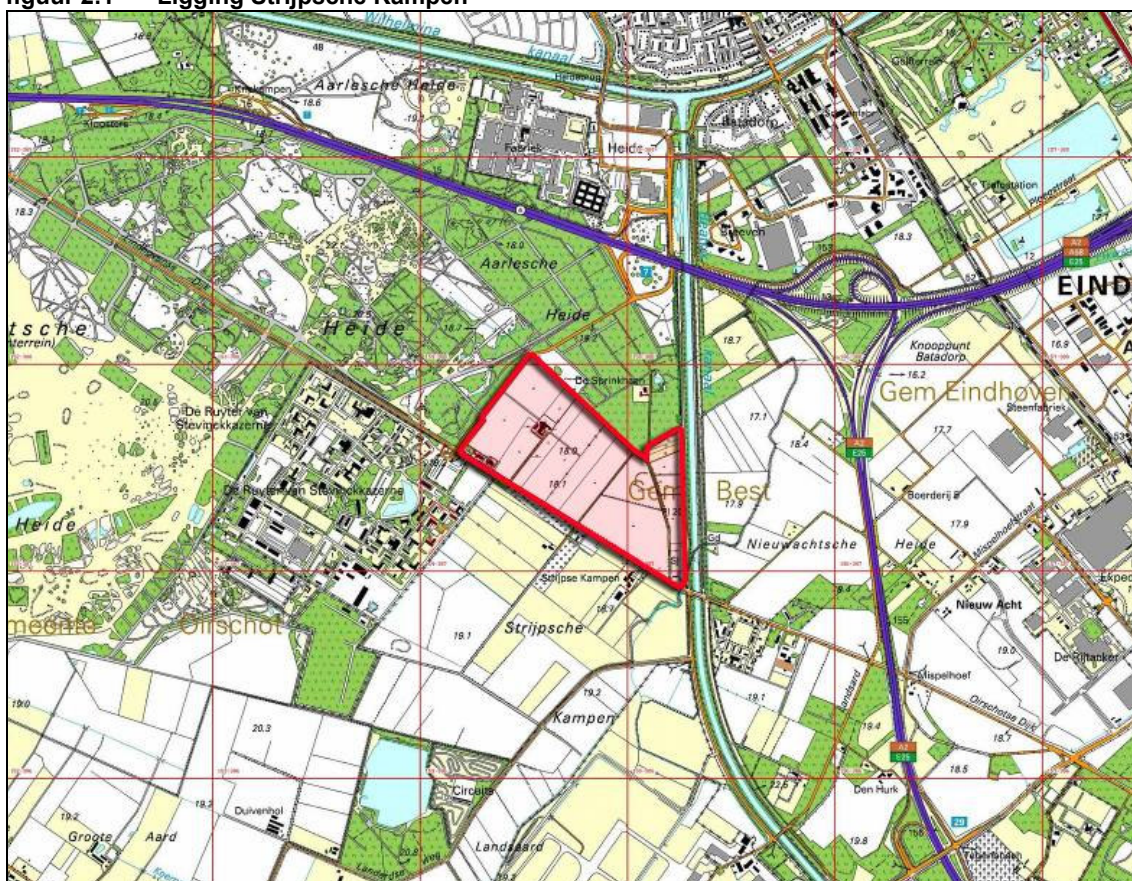
2 Het plangebied

2.1 Algemeen

Het plangebied is gelegen aan de oostzijde van de kern Oirschot. Nabij de Ruyter van Steveninckkazerne ligt het plangebied aan de noordzijde van de Eindhovense dijk en westelijk van het Beatrixkanaal.

Een uitgebreide beschrijving van het plangebied is opgenomen in het hoofdrapport van de Nota van Uitgangspunten. Dit hoofdstuk beschrijft slechts de specifieke kenmerken van het plangebied die van belang zijn voor dit onderzoek.

figuur 2.1 Ligging Strijpsche Kampen

2.2 Aardkundige waarden

Kennis van de geologie, bodem en hydrologie van het onderzoeksgebied is noodzakelijk om inzicht te krijgen in de gebruiksmogelijkheden van het landschap door de mens in verschillende relevante perioden en voor verschillende relevante activiteiten.

2.2.1 Geologie

De geologische bodemopbouw van het plangebied bestaat uit de Formatie van Boxtel. Het westelijke deel bestaat uit eolische afzetting van dekzand, fijn zand en lemig fijn zand, met een dikte van 2 meter. Het grootste deel bestaat uit fluvioperiglaciale afzetting bedekt met dekzand, minder dan 2 meter dik. Een derde deel bestaat uit fluvioperiglaciale afzetting bedekt met löss en dekzand, minder dan 2 meter dik.

2.2.2 Geomorfologie

De geomorfologische kaart geeft het westelijke deel van het gebied weer als een vlakte ontstaan door afgraving en egalisatie. Het grote centrale deel bestaat uit dekzandruggen al dan niet met oud-bouwlanddek. Het oostelijke deel bestaat uit een relatief laag gelegen vlakte van ten dele verspoelde dekzanden en löss.

2.2.3 Bodem

In het plangebied bevinden zich volgens de bodemkaart (1:50.000) zandige leemgronden: zogenaamde leek-/woudeerdgronden met grondwatertrap V. Leek-/woudeerdgronden zijn dikke donkere bovengronden wat een overblijfsel is van veenbedekking.

2.3 Historisch gebruik van het gebied

Het beschrijven van de historische situatie dient meerdere doelen. Er wordt inhoudelijk gekeken of eventueel sprake is van historische bebouwing, mogelijke vaarwegen en/of subrecent gebruik.

Op het minuutplan uit 1830 staat het gebied weergegeven als woeste grond. Uit de Grote Historische Atlas van Nederland 1838-1857 blijkt dat het westelijke deel van het plangebied een vlakte is, ontstaan door afgraving en egalisatie. Het grote centrale deel bestaat uit dekzandruggen waarvan in het terrein niets is terug te zien. Het oostelijke deel bestaat uit een relatief laag gelegen vlakte van ten dele verspoelde dekzanden en löss. Dit laatste deel ligt zo'n 90 centimeter lager dan de rest van het terrein en vormt tevens de enige aanwijzing naar de oude kreek die hier heeft gestroomd.

Het plangebied ligt ongeveer 1 tot 2 meter lager dan de westelijk en zuidelijk gelegen percelen. Waarschijnlijk hebben de afgravingen en egalisatie in de jaren dertig van de twintigste eeuw ervoor gezorgd dat het natuurlijk reliëf in het landschap is verdwenen.

Er zijn geen aanwijzingen van bewoning in het plangebied. Op basis van de historische gegevens kan worden gesteld dat zich in het (sub)recente verleden geen bebouwing binnen het plangebied heeft bevonden. Over bewoning uit een verder verleden kunnen geen uitspraken worden gedaan omdat hiervoor de historische bronnen ontbreken.

De Oirschotse dijk is nog niet op het Minuutplan terug te vinden, maar wel op de Grote Historische Atlas van Nederland 1838-1857. Door het plangebied zelf lopen geen historische wegen/dijken.

3 Archeologische verwachtingen

3.1 Algemeen

Dit hoofdstuk geeft een samenvatting van de archeologische verwachtingen c.q. waarden van het plangebied.

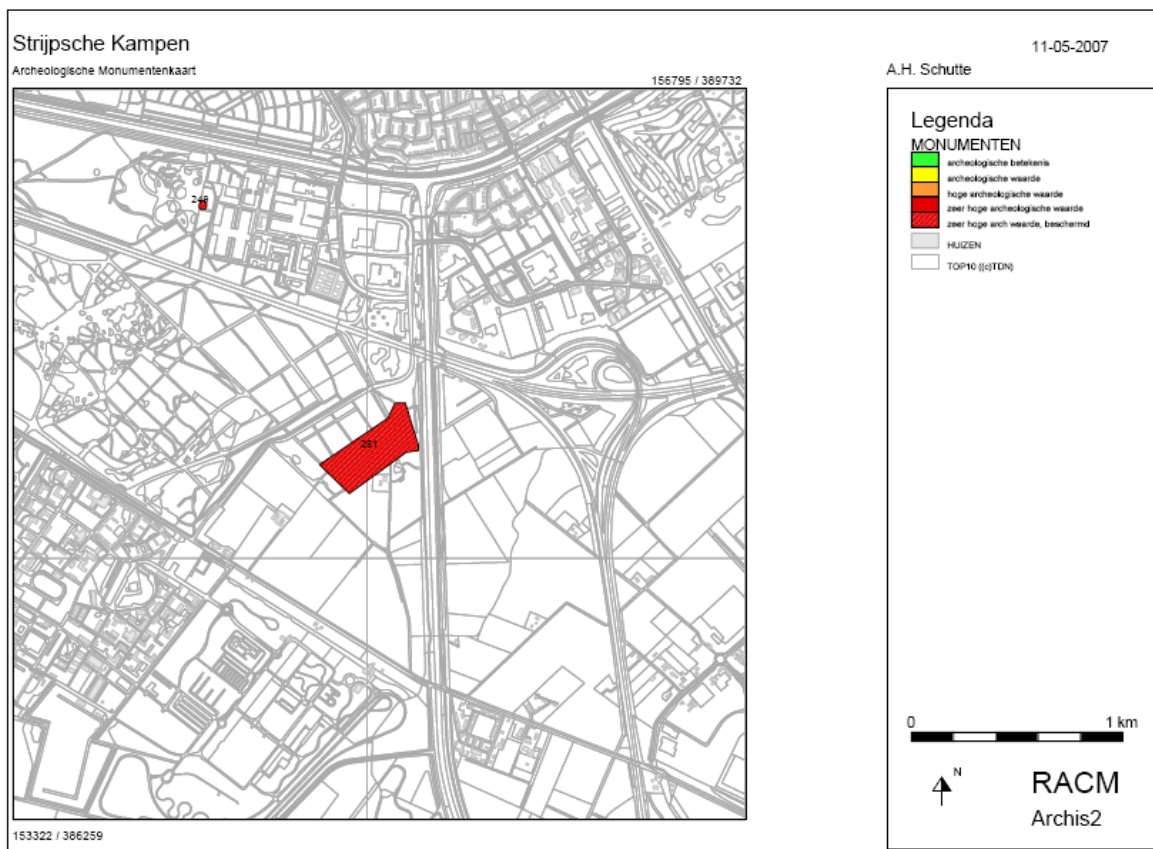
3.2 Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW)

Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) geldt er voor het plangebied een lage trefkans voor het aantreffen van archeologische waarden.

3.3 Cultuurhistorische Waarden Kaart (CHW)

De Cultuurhistorische Waarden Kaart (CHW) van de provincie Noord-Brabant geeft het gebied een lage waarde.

figuur 3.1 Archeologische Monumentenkaart

3.4 Archeologische Monumenten Kaart (AMK)

De AMK is een digitaal bestand van alle bekende behoudenswaardige archeologische terreinen in Nederland dat door de RACM¹ in samenwerking met de desbetreffende provincie is opgesteld. Op de kaart staan terreinen met archeologische status aangegeven. De kaart baseert zich op gegevens uit ARCHIS. Statustoekenning vindt plaats nadat het terrein is getoetst aan een aantal door de RACM gehanteerde criteria (kwaliteit, zeldzaamheid en contextwaarde). Op de AMK staan geen monumenten in het plangebied weergegeven, ten noorden van het plangebied op de Aerlesche heide ligt echter een beschermd archeologisch monument (figuur 3.1).

tabel 3.1 Overzicht AMK terreinen

AMK nr.	Datering	Status Monument en omschrijving
251	BRONSL-IJZV	Terrein van zeer hoger archeologische waarde, beschermd, sporen van begravingen (urnenveld) uit de late Bronstijd en vroege IJzertijd.

3.5 ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS)

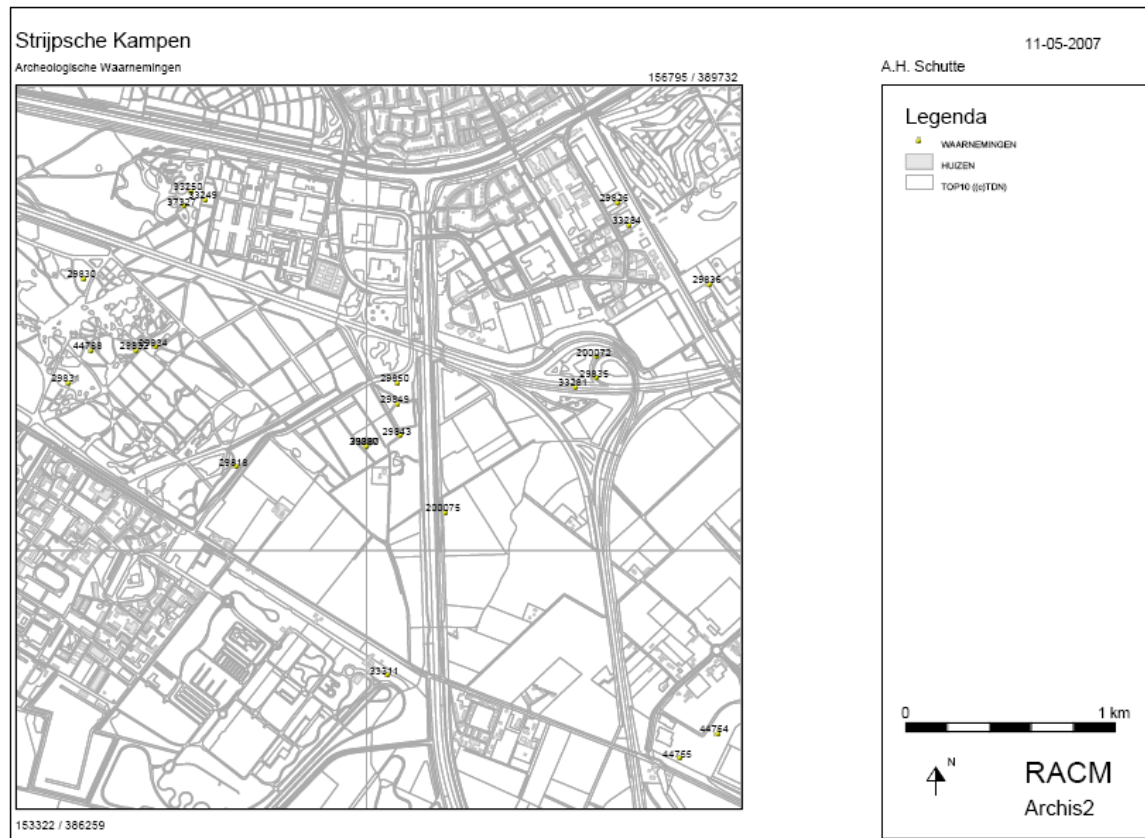
ARCHIS is het geautomatiseerde Archeologisch Informatiesysteem voor Nederland. Het bestaat uit een databank waarin allerlei gegevens over archeologische vindplaatsen en terreinen in Nederland zijn opgeslagen, daterend van de Prehistorie tot de Nieuwe Tijd. In ARCHIS staan geen archeologische vindplaatsen geregistreerd uit het plangebied. Binnen een straal van 1 kilometer rondom het plangebied zijn zeven vindplaatsen uit het Mesolithicum (ARCHIS-waarnemingsnummers 29818 & 29843), Neolithicum (ARCHIS-waarnemingsnummers 200075 & 29850), Mesolithicum t/m IJzertijd (ARCHIS-waarnemingsnummers 29820 & 29849) en de IJzertijd (ARCHIS-waarnemingsnummer 33311) bekend (figuur 3.2).

tabel 3.2 Overzicht ARCHIS waarnemingen

ARCHIS nr.	Datering	Aard van melding
29818	Mesolithicum	Een vrij sterke concentratie van silex artefacten, voornamelijk mesolithisch. Gevonden in de heide.
29843	Mesolithicum	Groot aantal vuurstenen artefacten.
200075	Midden- tot Laat-Neolithicum	Gepolijste vuurstenen bijl gevonden in een laaggelegen vlakte nabij een beekdal.
29850	Neolithicum	Pijlpuntje met steel en weerhaken van grijs vuursteen.
29820	Mesolithicum - IJzertijd	Op het terrein der werkverschaffing zijn prehistorische voorwerpen gevonden, voornamelijk "urnen", met een aantal mesolithische en neolithische vondsten.
29849	Mesolithicum - IJzertijd	Tien vuursteenfragmenten afkomstig uit heideontginning.
33311	IJzertijd	Urnenveld, gevonden en vernietigd tijdens de ontginningen van de Strijpsche Kampen in 1938.

¹ Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten

figuur 3.2 Archeologische Waarnemingen

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

In het gebied zelf zijn geen cultuurhistorische waarden bekend. De IKAW geeft het plangebied een lage trefkans en de CHW geeft ook een lage waarde. Pal ten noorden van het plangebied ligt een terrein van zeer hoger archeologische waarde, beschermd, met sporen van begravingen (urnenveld) uit de late Bronstijd en vroege IJzertijd. Om het plangebied heen liggen een groot aantal archeologische waarnemingen betreffende vuursteenvondsten uit het Mesolithicum tot en met de IJzertijd en twee waarnemingen van een grafveld uit de Late Bronstijd – Vroege IJzertijd.

De waarnemingen van vuursteenvondsten rondom het plangebied en van het urnenveld ten noorden en zuiden van het plangebied maakt het waarschijnlijk dat er in het plangebied ook archeologische waarden zijn te verwachten. Echter de vondsten ten zuiden van het plangebied zijn gedaan tijdens ontginningen van de Strijpsche Kampen in 1938. Het is niet uitgesloten dat het gehele plangebied ook ontgonnen is. In ieder geval is een deel van het plangebied op de geomorfologische kaart aangegeven als een vlakte ontstaan door afgraving en egalisatie. Als het gehele plangebied in de jaren dertig van de 20^e eeuw is afgegraven en geëgaliseerd dan zijn daarmee alle cultuur historische waarden verdwenen.

4.2 Aanbevelingen

De lage cultuurhistorische waarde van het plangebied, het ontbreken van archeologische waarnemingen en monumenten en de ontginningen die waarschijnlijk in het gehele plangebied hebben plaats gevonden zorgen ervoor dat verder archeologisch onderzoek niet noodzakelijk is.

Mochten tijdens de graafwerkzaamheden toch archeologische waarden worden aangetroffen dient hiervan melding te worden gemaakt conform artikel 47 van de monumentenwet 2007. Melding van archeologische waarden kan plaatsvinden bij de plaatselijke gemeente en of de Provincie Noord-Brabant.

Bijlage 1

Literatuur

ROBAS, 1991. Historische Atlas van Noord-Brabant, Chromotopografische Kaart des Rijks 1:25.000, uitgeverij ROBAS.

Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992. Grote Historische Atlas van Nederland, schaal 1:25.000. Limburg 1837-1844. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.

Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1995. Grote Provincie Atlas Noord-Brabant, schaal 1:25.000. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen.